

Vaasan kaupungin kaavoitusyksikkö

Lausuntopyyntö Sundomin keskustan asemakaavasta (ak 1050) ja tonttijaosta. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Suomenkielinen vapaa käänös lausunnosta Utlåtande gällande detaljplanen nr 1050, Sundom Centrum, Detaljplan och tomtindelning. Program för deltagande och bedömning (25.6.2019, Sundom områdeskommitté)

Sundomin aluetoimikunta on kokouksessaan 25.6.2019 käsitellyt Sundomin keskustan asemakaavaa ja tonttijakoa sekä siihen kuuluvaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa. Keskustelu pohjautui aiemmin käytyihin keskusteluihin.

Sundomin aluetoimikunta pitää Vaasan kaupunginhallituksen 3.6.2019 hyväksymää osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa hyvin laadittuna. Sundomin aluetoimikunta korostaa muidenkin Sundomin keskeisten alueiden suunnittelun tärkeyttä.

Asian käsittelyvaiheessa, Sundomin aluetoimikunnalla oli esillä myöskin Sundomin kyläyhdistyksen (Sundom Bygdeförening) lausunto sekä Pensionärshemmet Hemgårdensin lausunto asemakaavasta. Aluetoimikunta kannattaa kyseisten tahojen lausuntoja muutamilla lisäyksillä, joita tässä tarkennetaan lähemmin. Myöskin kyläyhdistyksen (Sundom Bygdeförening) ja Hemgårdensin lausunnot liitetään tähän lausuntoon ja asian päätökseen (37 §/ 2019).

Kaavoitettavalla alueella on Sundomin oppimiskeskus (alakoulu), kirjasto, päiväkoti, pappila, Hemgårdensin vanhainkoti, museoalue, Vasa HandiTEC:in yritys ja asumista. Lisäksi alueella toimii liikuntakeskus Amazing Family Gym Sundom ja Vaasan Perheravintolat Oy, eli Grillo. Alueen läpi kulkee vilkkaasti liikennöity valtion yhdystie (kylän päätie) ja lisäksi leveä laskuoja Ådran. Alue on myöskin luokiteltu kansallisesti, kulttuurihistoriallisesti ja maakunnallisesti arvokkaaksi alueeksi.

Eri puoluiden kanssa käydyissä keskusteluissa on esitetty toiveita laajentaa aluetta ja suunnittelussa huomioida maanomistajien näkemyksiä.

Rakentamisen pitää sopia ympäristöön

Sundomin aluetoimikunta on sitä mieltä, että kaiken suunnittelun ja rakentamisen pitää sopia ympäristöön ja alueen miljööseen, niin arkkitehtonisesti kuin rakennusten värienkin osalta, siltä osin kuin ne antavat lisäarvoa rakentamiselle. Rakennukset, jotka eivät anna alueelle lisäarvoa ja jotka eivät sovi tähän historialliseen kulttuurimiljööseen on voitava purkaa tai uudistaa.

Aluetoimikunta on sitä mieltä, että kylän päätieta pitää leventää ja parantaa keskustan rakentamisen yhteydessä, jotta kokonaisuus toimisi turvallisena ja tarkoituksenmukaisena jalankulkijoita, pyöräilijöitä ja autoilijoita ajatellen. Erityisesti koulun ja päiväkodin kohdalla turvallisuusnäkökulmaa halutaan korostaa. Raskas liikenne, kuten ylipitkät ja ylileveät kuljetukset, jotka tänä päivänä kulkevat kylän läpi, on huomioitava suunnitelmassa.

Laskuojan reuna-alueita ja itse ojaa tulee siistiä alueen ympäristöön sopivaksi. Asemakaava-alueen sisällä tulee huomioida viher- ja puistoalueiden merkitys.

Ådranin osalta aluetoimikunta haluaa korostaa, että sen pohja on pehmeää savea, joka huonosti kantaa nykyistä raskasta liikennettä ja aiheuttaa sen, että laskuojan pohja nousee ylös painosta johtuen. Tämä yhdessä tosiasian kanssa, että vesi lähes seisoo paikallaan laskuojan huonosta kaltevuudesta johtuen lisää laskuojan rehevöitymistä ja patojen syntymistä ja tulvariskiä Kronvikin tien molemmin puolin.

”Ådran Bredsundsträsket jätte bigrenars dikningssammanslutning” – yhdistys on tuonut esille, että Myrgrundintien ja Pohjoiskaaren sillan väliseen laskuojaan tulisi rakentaa rumpu ja alue täyttää. Näin alueen käyttöä voitaisiin maksimoida ja aluetta käyttää viheralueena. Kaupungin tulisi jatkossa huolehtia laskuojan ruoppauksesta Myrgrundintien ja Kronvikintien väliseltä osuudelta. Yhdistyksen osakkaita ei saisi rasittaa niillä ylläpitokustannuksilla ja ongelmilla, joita asemaakaava tuo mukanaan.

Yhdistys on myöskin sitä mieltä, että olosuhteista huolimatta kaupungin tulee kantaa niin taloudellinen kuin tekninen vastuu Ådranin ruoppauksesta joka kolmas vuosi aina Pohjoiskaaren sillalta Kronvikin tielle saakka. Osayleiskaava ei myöskään saa vaikeuttaa alueen maanviljelystä.

Yrittäjyyttä tulee edistää ja kauppakeskusta ajatella moniulotteisesti

Mitä tulee nykyisiin alueen yrittäjiin, heille tulee taata toimintaedellytykset ja etuosto-oikeus alueen maihin asemakaavan ohjeiden mukaan, jos asemaakaava muutoin vaikeuttaa yrittäjän tulonsaantimahdollisuuksia. Vaasan Perheravintolat Grillo toimittaa kaupungille oman erillisen lausunnon, jonka toivomme kaupungin huomioivan.

Sundomin keskustaan toivotaan kauppakeskusta, jonka edustalla on toritoimintaa ”lähellä sinua” periaatteella. Sundomin aluetoimikunta järjesti valtuustokaudella 2012-2017 aivorihi-illan liittyen Sundom keskustan kehittämiseen, jolloin ostoskeskus, kauppa ja tori nousivat

esille. Alue toimikunta toivoo, että ne ajatukset, jotka silloin syntyivät asemakaavan osalta, huomioitaisiin nykyisessä suunnittelutyössä. Ostoskeskuksen yhteydessä tai sen sisällä voisi esim olla:

- Oma pieni leipomo (kiinnostunut yrittäjä on tiedossa), jossa kahvilatoimintaa
- Lounasravintola ja kokoustilat kylän yhdistyksille, yrityksille ja muille kiinnostuneille
- Yhteiset yritystilat, ”yrittäjähotelli” voitaisiin sijoittaa kauppakeskuksen yläkertaan
Sundomilaiset nuoret yrittäjät ovat peräänkuuluttaneet tällaisia tiloja Sundomin keskustasta. Tällaiset tilat voisivat lisäksi lisätä keskustan turvallisuutta, mikäli ne olisivat oppimiskeskusta vastapäätä.
- Kukkakauppa, jossa myöskin olisi lahjatavaraa myynnissä.
- Torialue kaupan läheisyydessä toisi yhteenkuuluvuuden tunnetta alueelle

Sundomilaiset toivovat ostoskeskuksen toiminnan painottavan lähellä tuotettuja tuotteita, mahdollistavan reko-toiminnan toteuttamista kaupan yhteydessä torialueella. Torilla voisi myöskin olla muita aktiviteetteja kesällä, syksyllä ja ehkä jouluna, sellaista, toimintaa joka yhdistää kyläläisiä ja luo yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Synergiaetuja ja yhteisöllisyyttä projektin kautta

Jotta kyläläisten ja kauppojen (nykyisen K-Market Sundomin ja KPO:n) kesken saataisiin aikaiseksi parhaat synergiaedut, voitaisiin ehdottaa asemakaavaan liittyvää projektia, jonka tavoitteena olisi yhteisöllisyyden vahvistaminen Sundomissa. Tämä projekti voitaisiin toteuttaa Leader projektina, Aktion Österbottenin, alue toimikunnan ja kaupungin nimissä. Sopiva ajankohta olisi keväällä tai syksyllä 2020. Ehkä tätä projektia voisivat rahoittaa myöskin tietyt yritykset. Projektissa voisivat olla mukana myöskin halukkaat vaasalaiset korkeakoulut tai Vaasan yliopisto.

Vanhukset tulisi huomioida kehittämistyössä

Sundomin vanhainkoti Hemgården on turvallinen ja luonnollinen asuinpaikka vanhuksille, jotka eivät enää kykene asumaan kotona vaan tarvitsevat kodin, missä myöskin on palveluja saatavilla. Sundomin alue toimikunta toivoo, että tämä lähipalvelu säilyisi alueella. Samalla Sundomin alue toimikunta ehdottaa, että alueella voisivat asua myöskin nuoremmat ikäluokat, lapsiperheitä ja opiskelijoita. Myöskin uudet vaihtoehtoiset asumismuodot ovat nousseet keskusteluissa esiin.

Sundomin koulun ja päiväkodin osalta alue toimikunta toivoo, että kaikenlainen kasvatukseen ja koulutukseen liittyvä toiminta keskitettäisiin nykyiseen paikkaan eli Sundomin tien itäiselle puolelle. Samalle puolelle tietä pitäisi suunnitella terveys- ja sosiaalialan vastaanottopiste takaamaan lähipalvelua koululaisille, vanhuksille, äideille ja lapsille. Äitiys- ja lastenneuvola-

toimintaa tulisi tarjota lähipalveluna, samoin kuin verenpainemittausmahdollisuutta ja esim. marevan-potilaiden verikokeiden mittausta henkilöille, jotka tarvitsevat tukea arjessaan. Tämä etenkin siitä syystä, että Vaasan joukkoliikenne ei toimi toivotulla tavalla Sundomin osalta. On kyse kaupunkilaisten yhdenvertaisesta palvelusta. Taloudellisesti ajateltuna ei ole kyse suuresta Vaasan kaupungin menoerästä, vaan säästöstä, sillä tiloja voitaisiin käyttää moneen eri tarkoitukseen palvelemaan monta eri osa-aluetta. Näin voitaisiin myöskin vähentää autoilla ajamista Sundomista Vaasan keskustaan tai Sepänkylätielle tai sairaalaan tai muihin kaupungin palvelupisteisiin edestakaisin päivittäin.

Sundomin aluetoimikunta haluaa nostaa esille kuntalaisten tasavertaisen kohtelun. Joukkoliikenteen kehittäminen on kaikessa toiminnassa nyt ja tulevaisuudessa A ja O.

Oma paikalliskanava, monen toiminnon mahdollistaja Sundomissa,

samoin kuin Omatoimi-kirjasto

Sundom Lokal-TV toimii tänä päivänä Sundomin koulun (oppimiskeskuksen tiloissa). On ainutlaatuista, että Sundom omistaa oman televisiokanavan, jota kautta voidaan olla yhteydessä sundomilaisiin. Tämän kanavan kautta välitetään paljon tärkeää tietoa kyläläisille ja etenkin vanhemmalle väestölle, joka myös kokee paikallistelevision kautta yhteenkuuluvuuden tunnetta. Sundom Lokal-TV tekee arvokasta työtä myöskin kulttuurihistoriallisesti koko seutua ajatellen. Aluetoimikunnan toiveena on, että Sundom Lokal-TV:lle osoitetaan jatkossakin hyvät tilat koulun yhteyteen. Kun nykyistä oppimiskeskusta rakennettiin Sundom Lokal-TV teki paljon työtä ulkopuolisten rahojen keräämisessä yhteiseen oppimiskeskukseen. Yksityiset sundomilaiset henkilöt olivat mukana rahoittamassa Sundomin oppimiskeskuksen rakennusprojektia.

Myöskin kirjastotoiminta, joka sijaitsee oppimiskeskuksen tiloissa on tärkeä osa kylän identiteettiä. Sekä Sundom Lokal-TV että Omatoimi-kirjasto sijaitsevat koulun sisällä, ja ovat mukana rakentamassa tulevaisuutta ja dokumentoimassa nykyhetkeä. Kirjastoa voisi jatkossa käyttää enemmän erilaiseen toimintaa, esimerkiksi vanhusten kerhotoimintaan tai järjestämällä siellä erilaisia digitaalisia projekteja. Aluetoimikunta on myöskin esittänyt ja toivonut, että Sundom Lokal-TV ja Sundomin alakoulu tekisivät enemmän yhteistyötä. Halukkuutta yhteistyölle löytyy myöskin Sundom Lokal-TV:n puolelta. Samoin Sundom Bygdeförening on tarjonnut tukea koululle opetussuunnitelman laadukkaaseen noudattamiseen. Mikäli Sundom Lokal-TV toimii tiiviisti koulun yhteydessä synergiaetuja on paljon, ja niitä voitaisiin edelleen kehittää. Oman televisiokanavan omistaminen on ainutlaatuista tänä päivänä.

Sundomiin ruoanvalmistuskeittiö tulevaisuuden tarpeita varten

Sundomin koulu menetti muutama vuosi sitten mahdollisuuden (oikeuden) toimia ruoanvalmistuskeittionä TeeSe botnia liikelaitoksen perustamisen yhteydessä. Tästä huolimatta Sundomin aluetoimikunta on sitä mieltä, että kun Sundomin koulua lähdetään laajentamaan on äärimmäisen tärkeää, että Sundomiin tulee riittävän iso keittiö, jossa on mahdollista valmistaa ruokia suuremmallekin porukalle. Jakelukeittiö periaate ei toimi kaupunginosassa, kylässä, jossa toimintaa tulee olemaan tulevaisuudessa huomattavasti enemmän kuin tänä päivänä, ottaen huomioon Öjbergetin kehittämisen, leirikoulumahdollisuuden, kappeliseurakunnan laajenemisen ja muutenkin alueen vetovoimaisuuden. Sundomissa ei tällä hetkellä ole yhtään keittiötä, joka voisi toimia keittionä, mikäli alueella jostain syystä tarvittaisiin ruoanvalmistukseen toimivaa tilavaa keittiötä, esimerkiksi häiden tai suurempien tapahtumien järjestämiseen tai muuhun vastaavaan. Emme koskaan tiedä mitä tarpeita tulevaisuus tuo mukanaan.

Arkistointimahdollisuus, ja kestävän kehityksen profiilin luominen

On myöskin keskusteltu paljon arkistointimahdollisuudesta. Tällä hetkellä Sundomissa ei ole arkistoa, jossa kylän papereita voitaisiin säilyttää. Voisiko tällaiseen käyttää tulevaisuudessa mahdollista väestönsuojaa.

Sundomin aluetoimikunta toivoo, että Vaasan kaupunki kaikessa suunnittelutyössään säilyttäisi ja panostaisi maaseutumaiseen profiiliin Sundomin osalta. Tulevaisuudessa tällaiselle profiilille on kysyntää ja Sundomissa on potentiaalia niin eko, reko kuin ”lähellä sinua” tuotettuihin hyödykkeisiin ja palveluun. Toivomme, että tämän tyyppinen profiloituminen voisi ohjata suunnittelutyötä modernisti, mutta luonnonomaisesti – taloudellisesti ja ekologisesti, kestävän kehityksen ja yhteiskuntavastuunomaisesti, mikä kuvastaa sundomilaisten asukkaiden tapaa elää.